

יִתְבוֹן קַמִּיָּה, אֲשֶׁתִּיק, וְאִינוֹן אֲשֶׁתִּיקוּ. עָאֵל
לְאֶדְרוֹנָא, שְׁמַע הֵהוּא קָלָא דִּהּוּה אֲמַר,
אִימָא לֹון מָה דְּאִינוֹן בְּעָאן, דְּזַפְאִין אִינוֹן. עַד
דְּנַחֲתִית, רַמַּשׁ לִילִיָּא. אֲכָלוּ. עַד דִּהּוּוּ אֲכָלִי,
אֲשֶׁתִּיק, וְאִינוֹן אֲשֶׁתִּיקוּ. כַּד אֲכָלוּ, קָמוּ
לְמַשְׁכַּב, אֲמַר לֹון אִי אֵית מַנְכּוֹן, דְּשְׁמַע
מִילְתָּא לִימָא לִי.

פִּתְחָ רַבִּי דּוֹסֶתָאִי וְאָמַר, אָנֹן סְבָרָא נִסְבּוֹר,
וְטִיבּוֹ לְמִינְדַּע, אֵת אִימָא לָן. אֲמַר לֹון,
שְׁמַעְתּוֹן הָאִי מִילְתָּא דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל
הַקּוֹרָא קֶרִית שְׁמַע פִּתְקָנָה עַל מַטָּתוֹ, נִשְׁמַתּוֹ
עוֹלָה לְשׁוֹט בְּאַרְץ הַחַיִּים. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב,
(ש"ה"ש ג ז) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי
יִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ לִיה לִימָא מַר.

אָמַר לֹון, בְּקֶרֶת שְׁמַע אֵית שְׁתִּין אַתְּוּתָא
יְדִיעָאן, עַד וּבְשַׁעְרֶיהָ. וְעַל כָּל אֵת וְאֵת
אֵית סוּד יִקְרָא דְּמַלְכוּתָא קְדִישָׁא, דְּשְׁלִיטָא
עֵילָאָה. וּפּוֹלְחָנִיה דְּבַר נֶשׁ קַמִּיָּה, עַד דִּיקְרַב
דַּעֲתִיָּה, לְכוּרְסֵי יִקְרָא דְּמַלְכוּתָא קְדִישָׁא.
וּבְהֵהוּא שַׁעֲתָא, נָסִיב לֹון מִן פּוֹמִיָּה מְאָרִיָּה
דְּאַפְיָא, דִּי שְׁמִיָּה כְּשָׂמָא דְּמָרִיָּה,
וְהוּא אֲסִיק לְהוֹן לְעֵילָא עִם נִשְׁמוֹתֵיהֶן
דְּצַדִּיקֵיָּא, קַמִּי מַדְבָּחָא יִקְרָא דְּלְעֵילָא.
וְנִסְבִּין לֹון, שְׁתִּין מְלָאכִין, דְּסַחְרִין פּוֹרְסֵי
יִקְרָא, כָּל חַד וְחַד אֵת חַד, וּמְזַמְרִין
בְּהוֹן כָּל לִילִיָּא. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (דברים כו ד)
וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּעָא מִיָּדְךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבֵּחַ
ה' אֱלֹהֶיךָ. וְלָקַח הַכֹּהֵן, דָּא הוּא מַטְטְרוּ"ן,
הַטָּעָ"א, אֵלִין שְׁתִּין אַתְּוּתָא דְּקֶרֶת שְׁמַע
דְּלִילִיָּא.

אוֹרִיָּה לְהוֹ, נִפְק נִשְׁמַתְהוֹן מִנִּיָּהוּ, וְחָמוּ מָה
דְּחָמוּ, וְאֵיתְעָרוּ. אֲמַר חַד לְחַד, לֹא
נִיתִיב פָּאן, לִית אָנֹן חֲזִינִין לְהָאִי. מָאן דְּאִיָּהוּ

יִשְׁבּוּ לְפָנֵיו. הוּא שְׁתַּק וְהֵם
שְׁתַּקּוּ. נִכְנֵס לְחֹדֶר, וְשָׁמַע אוֹתוֹ
הַקּוֹל שֶׁהָיָה אוֹמֵר: אֲמַר לָהֶם מָה
שְׁהֵם רוֹצִים, שְׁצַדִּיקִים הֵם. עַד
שְׁיָרָד, הֶעָרִיב הַלֵּילָה. אֲכָלוּ.
כְּעוֹדֵם אוֹכְלִים, שְׁתַּק, וְהֵם
שְׁתַּקּוּ. כְּשֶׁאֲכָלוּ, קָמוּ לְשַׁכַּב.
אֲמַר לָהֶם: אִם יֵשׁ מִכֶּם שְׁשִׁמַּע
דְּכַר, שְׁיֹאמַר לִי.

פִּתְחָ רַבִּי דּוֹסֶתָאִי וְאָמַר, אָנוּ
סְבָרָא נִסְבּוֹר, וְטוֹב לְדַעַת, אֵתָה
אֲמַר לָנוּ. אֲמַר לָהֶם, הִשְׁמַעְתֶּם
הַדְּבָר הַזֶּה שֶׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק? כָּל
הַקּוֹרָא קֶרִיאת שְׁמַע כְּתוּבָה עַל
מַטָּתוֹ, נִשְׁמַתּוֹ עוֹלָה לְשׁוֹט בְּאַרְץ
הַחַיִּים. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שיר א) שְׁשִׁים
גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל.
אָמְרוּ לוֹ, יֹאמַר רַבִּינוּ!

אָמַר לָהֶם, בְּקֶרֶת שְׁמַע יֵשׁ
שְׁשִׁים אוֹתִיּוֹת יְדוּעוֹת עַד
וּבְשַׁעְרֶיהָ, וְעַל כָּל אוֹת וְאוֹת יֵשׁ
סוּד כְּבוֹד הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל
הַשְּׁלִיט הָעֵלְיוֹן, וְעַבְדוֹת הָאָדָם
לְפָנָיו, עַד שִׁיקְרַב דַּעַתּוֹ לְכַסֵּא
הַכְּבוֹד שֶׁל הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה.
וּבְאוֹתָהּ שַׁעַת לּוֹקַח אוֹתָם מִפּוֹ
בְּעַל הַפָּנִים, שְׁשִׁמּוֹ כְּשֶׁם אֲדוֹנוֹ,
וְהוּא מַעֲלָה אוֹתָם לְמַעְלָה עִם
נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים לְפָנֵי מִזְבֵּחַ
הַכְּבוֹד שֶׁלְמַעְלָה.

וְנוֹמְרִים אוֹתָם שְׁשִׁים מְלָאכִים
שְׁמַקִּיפִים אֵת כַּסֵּא הַכְּבוֹד, כָּל
אֶחָד וְאֶחָד אוֹת אַחַת, וּמְזַמְרִים
בָּהֶם כָּל לִילָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים
כו) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּעָא מִיָּדְךָ
וְהִנִּיחוֹ לְפָנֵי מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹהֶיךָ.
וְלָקַח הַכֹּהֵן - זֶהוּ מַטְטְרוּ"ן,
הַטָּעָ"א - אֵלֹו שְׁשִׁים אוֹתִיּוֹת שֶׁל
קֶרִיאת שְׁמַע שֶׁל הַלֵּילָה.

כִּמְד אוֹתָם, יִצָּאָה מֵהֶם נִשְׁמַתָּם
וְרָאוּ מָה שֶׁרָאוּ, וְהִתְעוֹרְרוּ. אָמַר
אֶחָד לְאֶחָד: לֹא נִשְׁכַּח פָּאן, אִינוֹנוּ
רְאוּיִים לָזֶה. מִי שֶׁהוּא מְלָאךְ
עֵלְיוֹן, יִהְיֶה בְּכָבוֹד הַזֶּה. מָה

היתה דעתם? ראו שמלאכים דוחים אותם החוצה, והצטערו. עד שראו מה שראו, ונשמתו של רבי אלעזר העבירה אותם, ונצלו.

ראו את אותו הכהן הגדול שבא לקבל את למודו של רבי אלעזר, ואמר: גדול קדוש, עלה עלה. אמר לו: משכני אחריו נרוצה. אמר לו: מי אלה אצלך? אמר לו: גדולי הדור הם. אמר לו: אין לי רשות, שחרי הקדוש ברוך הוא אמר לי לקבל פניך, ואני נכנסתי לפניו. זהו שכתוב (שיר א) הביאני המלך חדריו. ובחייך קדוש, כל צבאות השמים, נגילה ונשמחה בך.

אמר רבי יצחק, בך, לכל הצדיקים, עושה הקדוש ברוך הוא, למטרו"ן שר הפנים, שיעלה נשמותיהם מעלה. הוא אומר עלה עלה - ונשמתו משיבה לו ואומרת משכני אחריו נרוצה הביאני המלך חדריו. הואיל ויצונו שאני אכנס לחדרים העליונים, נגילה ונשמחה בך. זהו שכתוב (תהלים קמט) יעלו חסידים בכבוד, זה מטטרו"ן.

אמר רבי יצחק, באותה שעה שנשמתו של אותו צדיק עולה לפני הקדוש ברוך הוא, עושה לו הבטחה ומברך לו. זהו שכתוב (בראשית טו) אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברהם במחזה לאמר אל תירא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד. אל אברהם - זו היא הנשמה. במחזה - פשהוא שוכב על מטתו. ומה אומר לו? אל תירא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד.

דבר אחר, במחזה - זהו שנאמר (שמות כד יז) ומראה כבוד ה' פאש אוכלת בראש ההר. וזהו מטטרו"ן, המוליכו לפני בוראו.

מלאכא עילאה, להוי ביהאי יקר. מאי הוה דעתייהו. חזו דמלאכיא דחייין להו לבר, ואצטערו, עד דחמו מאי דחמו, ונשמתיה דרבי אלעזר אעבר להו, ואשתזיבו.

חמו להווא פהנא רבא, דאתא לקבלא אולפניה דרבי אלעזר, ואמר, רבה קדישא, סק סק, אמר ליה, (שה"ש א ד) משכני אחריו נרוצה. אמר ליה, מאן אלין גבך. אמר ליה רבבי דרא אינון. אמר ליה לית לי רשותא, דהא קודשא בריך הוא אמר לי לקבלא אפק, ואנא עיילנא קמיה, הדא הוא דכתיב, (שם) הביאני המלך חדריו. ובחייך קדישא כל חילי דשמייא, נגילה ונשמחה בך. אמר רבי יצחק, בך, לכל צדיקייא, עביד קודשא בריך הוא, למטטרו"ן שר הפנים, דיסלק נשמתיהו לעילא. הוא אומר סק סק, ונשמתיה אתיב ליה ואומר, משכני אחריו נרוצה הביאני המלך חדריו. הואיל ורעותיה דאנא עייל לאידרין עילאין נגילה ונשמחה בך. הדא הוא דכתיב, (תהלים קמט ה) יעלו חסידים בכבוד, דא מטטרו"ן.

אמר רבי יצחק, באותה שעה שנשמתו של אותו צדיק עולה לפני הקדוש ברוך הוא, עושה לו הבטחה, ומברך לו. הדא הוא דכתיב, אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברהם במחזה לאמר אל תירא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד. אל אברהם, זו היא הנשמה. במחזה, פשהוא שוכב על מטתו. ומה אומר לו, אל תירא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד.

דבר אחר במחזה, זהו שנאמר (שמות כד יז) ומראה כבוד ה' פאש אוכלת בראש ההר. וזהו מטטרו"ן, המוליכו לפני בוראו.

דְּבַר אַחַר אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, מַה פְּתִיב לְמַעְלָה מִן הָעֲנִין, רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים, וּכְתִיב בְּתַרְיָה אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר ה' אֶל אַבְרָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהִנָּשְׂמָה יוֹשֶׁבֶת וְנִזְוִינָת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מַעְלָה, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ. דָּאֲמַר רַבִּי תַנְחוּם, לְבוּשׁ הַנִּשְׂמָה לְעוֹלָם הֵבָא, הוּא אוֹר זוֹהַר שֶׁלְמַעְלָה מִכְסָּא הַכְּבוֹד הוּא, שְׁנֵאֲמַר (תהלים צו יא) אוֹר זָרוּעַ לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שְׁמִיחָה. וּכְתִיב (ישעיה ס יט) וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר עוֹלָם. וְלֹא מִלְּאָךְ וְלֹא כֶסֶף הַכְּבוֹד. וְדוֹד אָמַר (תהלים כז א) ה' אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אֵירָא.

וְאֵלֶּיָּא הָא, כִּי הָא דָּאֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק נִיטְלָה מֵאוֹר כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְנִכְנָסֶת בְּעוֹלָם הָיָה. אִי זָכְתָה וְעוֹלָה לְמַעְלָה, אֵינוֹ דִּין שְׂתִיתוּסָף לָהּ יוֹתֵר אוֹר מִמָּה שֶׁקִּבְּלָה בְּרֵאשׁוֹנָה לִיכְנֹס בְּעוֹלָם הָיָה. וּמִמִּי מִקִּבְּלַת אוֹתוֹ הָאוֹר, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלֶּמְלֵא מִקְרָא פְתוּב אִי אֶפְשָׁר לְאוֹמְרוֹ, דְּכְתִיב אֵל תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ, אֲנֹכִי וְלֹא אַחֵר, וְלָמָּה, בְּשִׁבִּיל שְׂשֻכְרָךְ הִרְבָּה מְאֹד.

דְּבַר אַחֵר שְׂכָרְךָ הִרְבָּה מְאֹד, יֵשׁ לָךְ שְׂכָר הִרְבָּה מְאֹד, עַל שֶׁהָיָה לָךְ בְּרֵאשׁוֹנָה וּמִתְלַבֶּשֶׁת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹת א' מִשְׁמוֹ, וְנוֹתְנָה בְּרֵאשָׁה. כִּי הָא דְתַנּוּן, עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת עֲטָרָה בְּרֵאשׁ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק לְעוֹלָם הֵבָא. וְאֵיזְהוּ, זֶה אוֹת ה"א, כַּאֲשֶׁר בָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, דְּכְתִיב בְּהַבְרָאָם, בְּה"א בְּרֵאשׁ.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמִךְ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמִךְ אַבְרָהָם. לְהִיּוֹת הַנִּשְׂמָה שְׁלִימָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלִימוֹת וְהַטּוֹב, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה סד ג) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זּוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לוֹ (דף לג ע"א).

דְּבַר אַחֵר, אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, מַה פְּתוּב לְמַעְלָה מִן הָעֲנִין? רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים. וּכְתוּב אַחֲרָיו אַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר ה' אֶל אַבְרָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהִנָּשְׂמָה יוֹשֶׁבֶת וְנִזְוִינָת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מַעְלָה, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ. שְׁאֲמַר רַבִּי תַנְחוּם, לְבוּשׁ הַנִּשְׂמָה לְעוֹלָם הֵבָא הוּא אוֹר זוֹהַר שֶׁלְמַעְלָה מִכְסָּא הַכְּבוֹד הוּא, שְׁנֵאֲמַר (תהלים צו יא) אוֹר זָרוּעַ לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שְׁמִיחָה. וּכְתוּב (ישעיה ס יט) וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר עוֹלָם. וְלֹא מִלְּאָךְ וְלֹא כֶסֶף הַכְּבוֹד. וְדוֹד אָמַר (תהלים כז א) ה' אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אֵירָא.

וְהוֹלֵךְ זֶה כְּמוֹ שְׁאֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק נִיטְלָה מֵאוֹר כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְנִכְנָסֶת בְּעוֹלָם הָיָה. אִם זָכְתָה וְעוֹלָה לְמַעְלָה - אֵינוֹ דִּין שְׂתִיתוּסָף לָהּ יוֹתֵר אוֹר מִמָּה שֶׁקִּבְּלָה בְּרֵאשׁוֹנָה לִיכְנֹס בְּעוֹלָם הָיָה. וּמִמִּי מִקִּבְּלַת אוֹתוֹ הָאוֹר? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלֶּמְלֵא מִקְרָא פְתוּב, אִי אֶפְשָׁר לְאוֹמְרוֹ, שְׂכָרְךָ (בראשית טו) אֵל תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ, אֲנֹכִי וְלֹא אַחֵר, וְלָמָּה? בְּשִׁבִּיל שְׂשֻכְרָךְ הִרְבָּה מְאֹד.

דְּבַר אַחֵר, שְׂכָרְךָ הִרְבָּה מְאֹד - יֵשׁ לָךְ שְׂכָר הִרְבָּה מְאֹד, עַל שֶׁהָיָה לָךְ בְּרֵאשׁוֹנָה וּמִתְלַבֶּשֶׁת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹת אַחַת מִשְׁמוֹ, וְנוֹתְנָה בְּרֵאשָׁה. כִּי הָרִי שְׁנִינוּ, עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת עֲטָרָה בְּרֵאשׁ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק לְעוֹלָם הֵבָא. וְאֵיזְהוּ? זֶה אוֹת ה"א, כַּאֲשֶׁר בָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שְׂכָרְךָ (בראשית ב) בְּהַבְרָאָם, בְּה"א בְּרֵאשׁ. זֶהוּ שְׂכָרְךָ (שם יז) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמִךְ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמִךְ אַבְרָהָם, לְהִיּוֹת הַנִּשְׂמָה שְׁלִימָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלִימוֹת וְהַטּוֹב. זֶהוּ שְׂכָרְךָ (ישעיה סב) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זּוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לוֹ.

רבי יהודה בן פזי, הוה ליה ההוא אריסא, והוה קא מצער ליה, אתו לקמיה ר' זירא ור' אבא, אמרו ליה מאי עביד מר באריסיה. אמר להון גברא פי גניב, מאריה דשמשא יזהר עליה זיהרא. אמרו ליה, לא לעיין מר במליה. אמר להו, ומה אעביד והוא מצער לי. אמרו ליה, יתפרש מר מיניה, ויתנהי לך. עד דהוו יתבי, אמרו ליה לאו להאי אתינא גבך, אלא לימא לן מר, השבטים בני יעקב, מה אינון לעלמא דאתי. אמר להו, קודשא בריך הוא סליק להו למתיבתא דרקיעא, וכל נשמתא דצדיק דסליק, אינון סהדין על עובדוי.

הדא הוא דכתיב, (תהלים קכב ג) ירושלים הבנויה, זו ירושלים של מעלה. ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל, כדי להעיד על כל צדיק וצדיק מישראל. ולמה, להיות כלם מודים ומברכים לשמו. הדא הוא דכתיב, עדות לישראל להדות לשם ה'. וכל אחד ואחד מפיר את שלו ומשתבח ואומר, רבונו של עולם ראה מה הנחתי בארץ, וזהו להודות לשם ה'.

והיינו דתנן, כל צדיק וצדיק יש לו מדור לפי כבודו, ולפי הראוי לו. מאן דאתי מראובן, שם מדורו עם הצדיקים מן ראובן, וכן כל שבט ושבט. ומאן דהוא גר מאומות העולם ונתגייר, מדורו במדור של גרים. והשבטים, עומדים לעדים לכל צדיק וצדיק. הדא הוא דכתיב, ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להדות לשם ה'.

אמר רבי יהודה, נשמתו של צדיק, יודעת ומפרת לעולם הבא, מה שאינו יודע ומפיר מלאך המשרת. הדא הוא דכתיב, (ישעיה

רבי יהודה בן פזי היה לו האריס ההוא, והיה מצער אותו. באו לפניו רבי זירא ורבי אבא. אמרו לו: מה עושה מר עם אריסו? אמר להם: פשהאיש גונב, בעל השמש יזהר עליו זהרו. אמרו לו: לא מעין אדוני בדבריו? אמר להם: ומה אעשה, והוא מצער אותי. אמרו לו: יפרד אדוני ממנו וירוח לך.

בעודם יושבים, אמרו לו: לא לזה באנו אליך, אלא יאמר לנו מורנו, השבטים בני יעקב מה הם לעולם הבא? אמר להם הקדוש ברוך הוא: העלה אותם לשיבת הרקיע, וכל נשמת צדיק שעולה, הם מעידים על מעשיה. זהו שכתוב (תהלים קכב) ירושלים הבנויה, זו ירושלים של מעלה. ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל, כדי להעיד על כל צדיק וצדיק מישראל. ולמה? להיות כלם מודים ומברכים לשמו. זהו שכתוב, עדות לישראל להדות לשם ה'. וכל אחד ואחד מפיר את שלו ומשתבח ואומר: רבונו של עולם, ראה מה הנחתי בארץ, וזהו להדות לשם ה'.

והיינו ששנינו, כל צדיק וצדיק יש לו מדור לפי כבודו ולפי הראוי לו. מי שבא מראובן, שם מדורו עם הצדיקים מן ראובן, וכן כל שבט ושבט. ומי שהוא גר מאומות העולם ונתגייר, מדורו במדור של גרים. והשבטים עומדים לעדים לכל צדיק וצדיק. זהו שכתוב ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להדות לשם ה'.

אמר רבי יהודה, נשמתו של צדיק יודעת ומפרת לעולם הבא מה שאינו יודע ומפיר מלאך המשרת. זהו שכתוב (ישעיה א)

ג) אָמרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב, כִּי טוֹב מִמְּלֶאכִי הַשָּׁרֵת. וּכְתִיב (תהלים צו יא) אִם זָרוּעַ לְצַדִּיק וּלְיֹשְׁרֵי לֵב שְׁמִיחָה.

רבי אבא פתח ואמר, (מיכה ז טו) כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד פּוֹרְקָנָא לְבָנוּי, פְּאִינּוֹן יוֹמִין דְּשַׁלַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַלְקֵי פְּאִינּוֹן מְכַתְּשִׁין לְמִצְרַיִם, בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

תא חזי, מה בין פורקנא דא, לפורקנא דמצרים. פורקנא דמצרים הוה, בחד מלכא ובמלכו חד. הכא, בכל מלכין דעלמא, ובכל מלכותא דעלמא. וכדין אתייקר קודשא בריך הוא בכל עלמא, ובכל ארעא, וינדעון כלל שולטנותיה דקודשא בריך הוא בכל עלמא, וכלהו ילקון במכתשין עילאין על חד תרין, בגין די סרבון בהון בישראל.

וכר ינדעון שולטנותיה דקודשא בריך הוא, פמא דכתיב, (זכריה יא ט) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. פדין פלהו יתנדבון בהו בישראל לקודשא בריך הוא, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה סו כ) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְּחָה לֵה'. פדין יזדמנון אבהן בחדוה, למחמי פורקנא דבנייהו פמלקדמין. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (מיכה ז טו) כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

פִּרְשֵׁת וִירָא

ואברהם היה יהיה: יהיה בגימטריה שלשים. זמנא חד נפיק ר' שמעון, וחקמא עלמא דחשיף ואפיל, ואסתתם נהוריה. אמר ליה לרבי אלעזר בריה, תא ונחזי מה בעא קודשא בריך הוא. אָזְלוּ, ואשפחו חד מלאכא, דדמי לטורא רברבא, ואפיק תלתין שלהובין דנורא מפומיה.

ממלאכי השרת. וכתוב (תהלים צו) אִם זָרוּעַ לְצַדִּיק וּלְיֹשְׁרֵי לֵב שְׁמִיחָה.

רבי אבא פתח ואמר, (מיכה ז טו) כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות גאלה לבניו פאותם הימים ששלח הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל, והלקה פאותם המכות את המצרים בגלל ישראל.

בא וראה מה בין הגאלה הזו לגאלת מצרים. גאלת מצרים היתה במלך אחד ובמלכות אחת, וכאן בכל מלכי העולם ובכל מלכות שבעולם, ואז יתפבד הקדוש ברוך הוא בכל העולם ובכל הארץ, וידעו כלם את שלטונו של הקדוש ברוך הוא בכל העולם, וכלם ילקו במכות עליונות על כל אחת שמים, משום שסרבו בישראל.

וכשידעו את שלטונו של הקדוש ברוך הוא, ככתוב (זכריה יב, ב) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, אז כלם יתנדבו עם ישראל לקדוש ברוך הוא. וזהו שכתוב (ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְּחָה לֵה'. ואז יזדמנו האבות בשמחה לראות את גאלת בניהם כמו מקדם. וזהו שכתוב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

פִּרְשֵׁת וִירָא

ואברהם היה יהיה (בראשית יח) - יהיה בגימטריא שלשים. יום אחד יצא רבי שמעון וראה עולם חשוף ואפל, ונסתתם אורו. אמר לו רבי אלעזר בנו, בא ונראה מה רוצה הקדוש ברוך הוא. הלכו ומצאו מלאך אחד שדומה להר גדול, ומוציא שלהבות אש מפיו. ודמי לטורא רברבא,